

**รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์***
**The Development Model of Innovative Leadership toward Quality Education
in Thailand 4.0 Era for Educational Administrators under
Kalasin Secondary Education Area Office**

¹ภูมิกศักดิ์ แสนกันยา และ เสน่ห์ คำสมหมาย

¹Phumsak Saenkanya and Sanae Kamsommai

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น

Graduate College of Management, Sripatum University Khon Kaen Campus, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Phumsak1124@gmail.com

บทคัดย่อ

วิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 160 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น และจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 คน เลือกแบบเจาะจง 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน เลือกแบบเจาะจง 3) ทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน โดยสมัครใจ และ 4) ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินองค์ประกอบ 2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.55-0.85 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.51-0.88 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบทดสอบ 5) แบบสอบถามระดับพฤติกรรม 6) แบบสอบถามประสิทธิภาพ และ 7) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) รูปแบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน (1) หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ (2) สารสำคัญของรูปแบบ (3) วิธีพัฒนาของรูปแบบ (4) การประเมินผลรูปแบบ และ (5) เงื่อนไขความสำเร็จ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 3) คะแนนประเมินความรู้หลังการพัฒนาสูงกว่าคะแนนก่อนการพัฒนา ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา คะแนนจำแนกตามระดับการประเมิน อยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) ประสิทธิภาพด้านความถูกต้องและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ; ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม; ประเทศไทย 4.0

Abstract

This research and development intended to achieve the following objectives: 1) Investigating the actual and desirable conditions of innovative leadership toward quality education in Thailand 4.0 era for educational administrators under Kalasin Secondary Education Area Office. The key informants included 9 experts chosen by purposive sampling. A sample group included 160 educational administrators chosen by stratified random sampling, as well as administrators from 3 educational institutions with best practice approach who were chosen via purposive sampling; 2) Developing and examining the model. The key informants were 7 experts chosen via purposive sampling; 3) Experimenting the model. The key informants comprised 8 educational administrators who were willing to participate in the study; and 4) Evaluating the efficiency of the model. The following tools were used in the study: 1) a factor evaluation form; 2) a questionnaire inquiring about current conditions with a reliability of 0.93 and a discrimination value of 0.55 - 0.85, as well as a questionnaire inquiring about desirable conditions with a reliability of 0.95 and a discrimination value of 0.51 - 0.88; 3) an interview form; 4) a test; 5) a behavioral test; 6) an efficiency survey; and 7) a satisfaction survey. The statistics used in the study were percentage, mean, standard deviation, and priority needs index (PNI).

From the study, the following results were found: 1) The current conditions are at a high level, whereas the desirable conditions are at the highest level. The first priority needs index is the innovative vision; 2) The model consists of the following 5 parts namely, (1) model principles and objectives, (2) model content, (3) model development process, (4) model evaluation, and (5) conditions for success. The model is of propriety and feasibility at the highest level; 3) The posttest of knowledge and the posttest of behavioral level are both higher than the pretest. The discrimination value is at the highest level; and 4) The accuracy, utility, and satisfaction levels of the model are at the highest levels.

Keywords: Model; Innovative Leadership; Thailand 4.0

บทนำ

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ยุคใหม่ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักหลายองค์ประกอบ เช่น การเป็นผู้นำแบบสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น ต้องบูรณาการศาสตร์และวิธีการอย่างหลากหลายเพื่อความสมบูรณ์ โดยนำเอาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน มีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและสะท้อนคิดเป็นหลัก มีการเรียนรู้ด้วยกันเป็นทีม นำหลักของความพอเพียงมาประยุกต์ใช้ มีการบริหารจัดการเปลี่ยนแปลง ให้เหมาะกับบริบทแวดล้อมโดยมีรูปแบบขึ้นมาใหม่ มีการสะท้อนผลตลอดเวลา มีความเป็นพลวัตเพื่อตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหลักๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการขยายขีดความสามารถและสร้างคนที่มีความสามารถ และยังผลให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงขึ้น

มีประสิทธิภาพประสิทธิผลในการจัดการศึกษา (Somprat, 2017) หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560- 2564) ได้วางแนวทางไปสู่การปฏิบัติไว้ คือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” จุดเน้นประการหนึ่งคือการพัฒนานวัตกรรมและการนำนวัตกรรมมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนานวัตกรรม (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงนับว่ามีความสำคัญในยุคปัจจุบัน และจำเป็นต้องพัฒนาผู้นำให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมก่อนจะไปสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ (Marquardt, 2002) ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องมีเพื่อสร้างความตระหนักและปรับเปลี่ยนทัศนคติ รวมทั้งความสามารถในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรมให้สามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ นำความคิดสร้างสรรค์นำไปเปลี่ยนเป็นการกระทำ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษา อีกทั้งยังเป็นการนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ ในองค์กร นอกจากนี้ผู้นำเชิงนวัตกรรมมีหน้าที่หลักในการเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรไปสู่วัฒนธรรมนวัตกรรมอีกด้วย (Ministry of Education, 2016) ดังที่ Yusuf (2019) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลและโซเชียมมีเดีย ผลการวิจัยอาจบ่งชี้ว่าเทคโนโลยีโซเชียมมีเดีย นั้น จะเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มสำหรับการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือไม่ในการศึกษารุ่นนี้ได้มีการกำหนดนิยามของโซเชียมมีเดีย และการบริหารการศึกษาไว้ก่อนที่จะมีการวิเคราะห์เชิงลึกถึงการทำงานร่วมกันของแนวคิดเหล่านี้ จากนั้นจึงศึกษาการใช้โซเชียมมีเดียกับสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ซึ่งได้ผลลัพธ์เป็นวิธีการที่จำเป็นในการใช้โซเชียมมีเดียให้ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ และ Asio, and Bayucca (2021) ได้ทำการวิจัยเรื่องระดับสมรรถนะทางดิจิทัลของผู้บริหารและความพร้อมของสถานศึกษาในการเรียนรู้ทางไกลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการถ่ายวิดีโอ และตัดต่อรูปภาพอยู่ในขั้นต้น ขณะที่สมรรถนะทางดิจิทัลด้านการใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ การเข้าเว็บไซต์ อัปโหลดไฟล์ หรือประชุมออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการส่งอีเมล การดาวโหลดไฟล์ การส่งข้อความออนไลน์อยู่ในระดับสูง

เป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภสสนธุ์มุ่งเป้าไปที่การพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะ สมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมแบบพลวัตในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งในเรื่องของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเกิดโรคอุบัติใหม่ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สวนทางกับความทันสมัยของเทคโนโลยี ความล่าช้าทางนวัตกรรม การขาดนวัตกรรมสมัยใหม่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้นักเรียนขาดศักยภาพทางการคิด ทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการต่อยอดองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ทั้งการแก้ปัญหา ตัดสินใจ รวมไปถึงความคิดสร้างสรรค์ในการริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม (The Secondary Educational Service Area Office Kalasin, 2022)

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภสสนธุ์ จึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษามีโอกาสได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ อีกทั้งสามารถนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่เป็นผลจากการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การติดตามภารกิจ การประเมินผล และการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

1.1 การศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา Higgins (1995); Ahmed, and Pervaiz (1998); De Jong, and Den Hartog, (2007); Linedegaard (2009) ซึ่งได้องค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม

1.2 การตรวจสอบยืนยันและประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1.3 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ จำนวน 274 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 160 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie, and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (Srisa-ard, 2017)

1.4 การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จจนได้รับรางวัลระดับประเทศ จำนวน 3 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัด จำนวน 16 ข้อ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสม เท่ากับ 0.93 3) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ จำนวน 16 ข้อ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.55-0.85 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.51-0.88 และ 4) แบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

2.1 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ผู้วิจัยเป็นผู้ร่างเองโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1

2.2 ตรวจสอบยืนยันและประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ด้วยวิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม เป็นคณาจารย์ระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษ และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 และ 2) แบบประเมินรูปแบบ จำนวน 41 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ

ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมและนิเทศติดตามประเมินผลตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ที่มีความสนใจร่วมพัฒนา จำนวน 8 คน โดยสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) คู่มือรูปแบบ 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) แบบประเมินระดับพฤติกรรมตามแนวท่งพัฒนาของรูปแบบ จำนวน 25 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์

ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้าร่วมพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมและนิเทศติดตามประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ที่เข้ารับการพัฒนามตามรูปแบบฯ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบประเมินความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ จำนวน 41 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00 และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (ค่า IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.80-1.00

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผลการวิจัย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าความต้องการจำเป็น โดยรวมรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิง นวัตกรรม	3.87	0.65	มาก	4.86	0.38	มากที่สุด	0.99	1
2. ด้านการทำงานเป็นทีม และ การมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม	4.15	0.75	มาก	4.73	0.55	มากที่สุด	0.55	4
3. ด้านการมีทักษะการคิด สร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	3.95	0.88	มาก	4.77	0.49	มากที่สุด	0.83	2
4. ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่ เชิงนวัตกรรม	3.98	0.76	มาก	4.75	0.45	มากที่สุด	0.77	3
5. ด้านการมีบุคลิกภาพเชิง นวัตกรรม	4.33	0.84	มาก	4.73	0.49	มากที่สุด	0.40	5
โดยรวม	4.04	0.80	มาก	4.77	0.47	มากที่สุด	0.73	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.80) สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.47) ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.99) ลำดับที่ 2 ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.83) ลำดับที่ 3 ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.77) ลำดับที่ 4 ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.55) และลำดับที่ 5 ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.40) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.79	0.42	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 สารสำคัญของรูปแบบ	4.77	0.42	มากที่สุด	4.85	0.36	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ	4.75	0.44	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ	4.67	0.48	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด
ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.81	0.40	มากที่สุด	4.86	0.36	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.43	มากที่สุด	4.84	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) และ ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.37) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า

3.1 กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ คະແນນประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนาสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา ดังตาราง 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ที่ประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน จำแนกตามระดับการประเมิน

การประเมินติดตามผล หลังการพัฒนา	ประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมิน		
	\bar{X}	S.D.	ระดับภาวะผู้นำ
ระดับปฏิกิริยา (Reaction Evaluation)	4.76	0.44	มากที่สุด
ระดับการเรียนรู้ (Learning Evaluation)	4.72	0.46	มากที่สุด
ระดับพฤติกรรม (Behavior Evaluation)	4.76	0.44	มากที่สุด
ระดับผลลัพธ์ (Results Evaluation)	4.72	0.46	มากที่สุด
โดยรวม	4.74	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมินเพื่อติดตามผลหลังการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ จำแนกตามระดับการประเมินโดยรวมและรายด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44)

3.2 ผลการประเมินระดับพฤติกรรมตามรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ก่อนและหลังการพัฒนา โดยรวมรายด้าน ก่อนการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.46) และหลังการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) สรุปได้ว่า พฤติกรรมหลังพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

วัตถุประสงค์การวิจัยที่ 4 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ผลการวิจัยพบว่า

4.1 ผลการประเมินความถูกต้อง และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลื่นธุ์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 4 ผลการประเมินมาตรฐานความถูกต้องและมาตรฐานความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

รายการ	ความถูกต้อง			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.73	0.45	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 สารสำคัญของรูปแบบ	4.78	0.42	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ	4.69	0.47	มากที่สุด	4.88	0.34	มากที่สุด
ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ	4.83	0.38	มากที่สุด	4.96	0.20	มากที่สุด
ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ	4.69	0.48	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด
โดยรวม	4.74	0.44	มากที่สุด	4.89	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินมาตรฐานความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ มาตรฐานความถูกต้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = 0.44) และมาตรฐานความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.32)

4.2 ผลการประเมินระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิธีการปฏิบัติตามของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) ด้านกระบวนการพัฒนา ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.43) และด้านคุณภาพการพัฒนา ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยขอสรุปองค์ความรู้จากวิจัยเป็นโมเดลรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ดังนี้

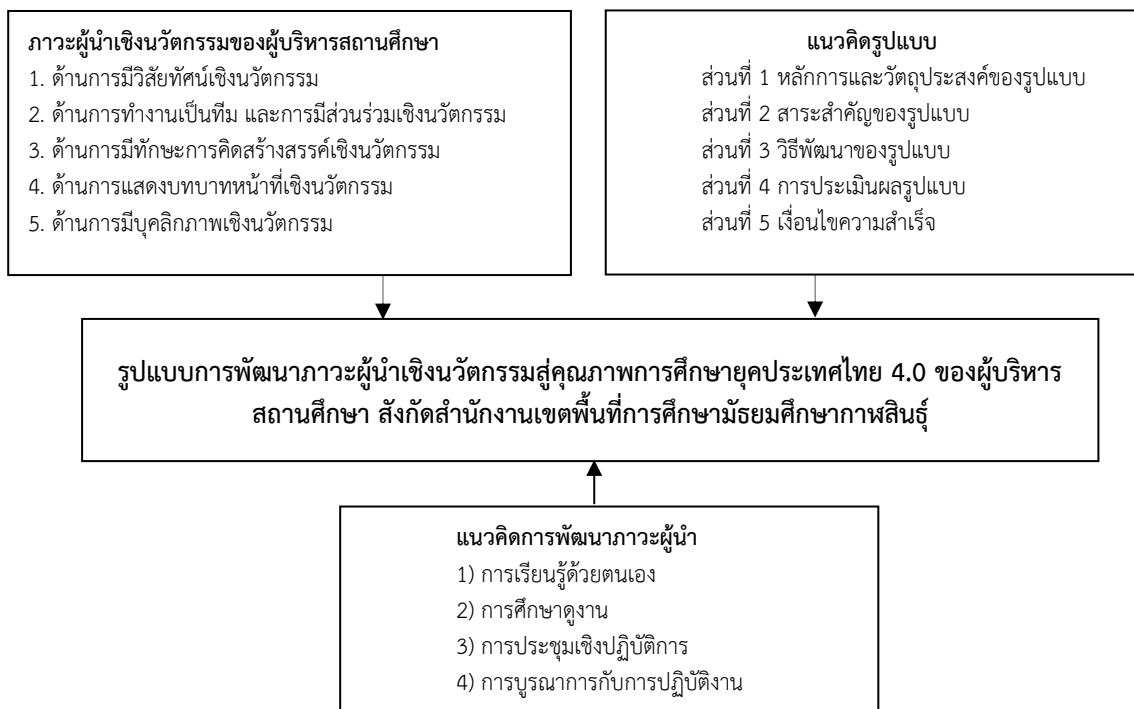

Figure 1: Knowledge from Research

จากภาพที่ 1 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคเหนือ ไม่ได้มีขอบข่ายเพียงแต่เรื่องของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเท่านั้น การที่จะพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้น ต้องมีแนวคิดด้านต่าง ๆ ประกอบกันไม่ว่าจะเป็นแนวคิดรูปแบบซึ่งเป็น

โครงสร้างของนวัตกรรม ที่ประกอบด้วย 5 ส่วน ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ เป็นโครงสร้างสำหรับลงรายละเอียดในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ แนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการบูรณาการกับการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการพัฒนาภาวะผู้นำที่เป็นตัวแปรสำคัญในการเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีกระบวนการในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม สามารถพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษา ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ มุ่งไปสู่การมีคุณลักษณะหรือภาวะผู้นำภาวะเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ พบว่ามี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม การแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม และการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ซึ่งผลที่ปรากฏเช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม นำไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ โดยสร้างนวัตกรรมให้ครอบคลุมทุกด้าน สนับสนุนให้มีการใช้นวัตกรรมหลายรูปแบบเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลง และนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Patel (2012) ได้เสนอไว้ว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมจะต้องพัฒนาตนเองหรือรับการพัฒนาจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการมองอนาคตและคาดการณ์ได้อย่างรอบคอบ รอบด้านและเป็นขั้นตอน ดังงานวิจัยของ Alharbi (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยระบุประเด็นของวิสัยทัศน์ไว้ว่า ผู้นำเชิงนวัตกรรมจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับโลกในศตวรรษปัจจุบันซึ่งเป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จ ตระหนักและเข้าใจปัญหาของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่เปิดกว้าง ยอมรับค่านิยมที่หลากหลายโดยค่านิยมส่งผลกระทบต่อความสัมพันธและความช่วยเหลือระหว่างผู้นำและสมาชิกและต่อการสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและสภาพแวดล้อมการสื่อสารแบบเปิด

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาพลันธุ์ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 สารสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณด้วยการศึกษาคำประกอบตัวบ่งชี้

จากเอกสารตำรา เชิงคุณภาพจากการสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้องค์ประกอบตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม นำมาสร้างแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์ผลเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี นำมายกร่างและเข้าสู่กระบวนการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิพากษ์และประเมินคุณภาพของรูปแบบซึ่งเป็นวัฏกรรมก่อนนำไปทดลองใช้ สอดคล้องกับ Runchaen (2014) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ ดังงานวิจัยของ Wannasee (2021) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบหลัก 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับ Pongsri (2019) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haseesuk (2022) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาของรูปแบบ มี 3 หน่วย ได้แก่ (1) เข้าใจ (2) เข้าถึง และ (3) พัฒนา 3) กลไกของรูปแบบ 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการมีคะแนนประเมินความรู้หลังเข้ารับการพัฒนาสูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนเข้ารับการพัฒนา มีระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาทุกด้าน และมีผลการประเมินโดยกลุ่มผู้ประเมินเพื่อติดตามผลหลังการพัฒนา จำแนกตามระดับการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพมีจุดเด่นคือเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคปสิณธุ์ จึงมีความเป็นไปได้ในการพัฒนาคุณลักษณะของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าวให้เกิดขึ้นได้ ผ่านการเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ และมีการนิเทศติดตามผลการพัฒนาและประเมินผลโดยกลุ่มผู้ประเมิน จึงทำให้ผู้ใช้รูปแบบมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในทุกด้านอันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Neuman, and Simmons (2000) ได้เสนอไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะเน้นการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยเน้นการวางแผนกลยุทธ์ การใช้ความคิดกลยุทธ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในนวัตกรรม โดยมุ่งพัฒนาโรงเรียนไปสู่โรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือคุณภาพ พัฒนานวัตกรรมอย่างมืออาชีพ ดังงานวิจัยของ Moonrikaew (2020) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การติดตามผลหลังการพัฒนา โดยการประเมินระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทำการประเมิน 4 ระดับ โดยกลุ่มผู้ประเมิน โดยรวมทุกระดับอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pawabutra, Dungchatom, and Hansuri (2020) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผลการทดสอบความรู้

เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ มีมาตรฐานความถูกต้องและความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและผ่านการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาเชิงผู้เชี่ยวชาญ มีการนำมาใช้จริงที่เป็นสถานการณ์ตามสภาพบริบทของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร ส่งผลให้ผู้เข้ารับการพัฒนาที่มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติที่ดีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ทำให้รูปแบบมีความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับ McMillan, and Schumacer (2001) ได้เสนอไว้ว่า มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ เป็นมาตรฐานเพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลจะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้ประเมินผลได้ข้อมูลตามต้องการมุ่งเน้นในด้านผลของการประเมินที่ต้องใช้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ผู้ใช้ผลการประเมินต้องการและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้ และมาตรฐานด้านความถูกต้อง เป็นมาตรฐานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของการปฏิบัติที่กำหนดคุณค่าได้กำหนดว่าวิธีการใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้องโดยผู้ให้ข้อมูลหรือสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ต้องสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้จริงใช้วิธีวิเคราะห์และเสนอผลการประเมินที่ถูกต้อง ดังงานวิจัยของ Wannasee (2021) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัลมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Borwonchaidet (2017) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจต่อการใช้โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุป

จากการดำเนินการวิจัย สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับความต้องการจำเป็น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ลำดับที่ 2 ด้านการมีทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ลำดับที่ 3 ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ลำดับที่ 4 ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม และลำดับที่ 5 ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ส่วนที่ 2 สาระสำคัญของรูปแบบ ส่วนที่ 3 วิธีพัฒนาของรูปแบบ ส่วนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบ และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนประเมินความรู้หลังการเข้าร่วมพัฒนา สูงกว่าคะแนนประเมินความรู้ก่อนการเข้าร่วมพัฒนา ระดับพฤติกรรมหลังการพัฒนา สูงกว่าก่อนการพัฒนา และผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานความถูกต้องและความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษ

ยุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคพหุสัณฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้รูปแบบบริหารจัดการเวลาในการเข้าร่วมให้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาและวิธีการเสริมสร้าง บูรณาการกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานตำแหน่งและประเด็นท้าทายในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ เนื่องจาก การพัฒนาตามรูปแบบจะมีลักษณะต่อเนื่องและเป็นระบบ

1.2 ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ ติดตามผล ตลอดจนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการดำเนินกิจกรรมใดโดยเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิด การสร้างสรรค์และการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีการกำหนดนโยบายและขับเคลื่อนการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของแต่ละองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม ให้มี มุมมองแห่งอนาคตทั้งในประเทศไทยและในระบบสังคมโลก สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยม รวมทั้งวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กรนั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสู่คุณภาพการศึกษายุคประเทศไทย 4.0 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อนำมาจัดเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นพบว่าอยู่ในลำดับที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่จะมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมได้ต้องมีวิสัยทัศน์ เป็นตัวนำทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยและพัฒนาในประเด็นดังกล่าวให้มีความชัดเจนเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา เกิดคุณลักษณะดังกล่าวขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น

2.1 การพัฒนารูปแบบเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การบริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

2.2 การพัฒนากลยุทธ์เสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมด้านการมีวิสัยทัศน์สู่การบริหาร สถานศึกษาที่มีประสิทธิผล

References

- Ahmed, P. K. (1998). Culture and Climate for Innovation. *European Journal of Innovation Management*, 1(1), 30-43.
- Alharbi, I. B. A. (2021). Innovative Leadership: A Literature Review Paper. *Open Journal of Leadership*, 10, 214-229.
- Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. (2021). Spearheading Education During the COVID-19 Rife: Administrators' Level of Digital Competence and Schools' Readiness on Distance Learning. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 3(1), 19-26.

- Borwonchaidet, R. (2017). *The Developing Program to Enhance the Effective School Leadership for the School Principals under Provincial Administrative Organization*. (Doctoral Dissertation). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- De Jong, J. P. J., & Den Hartog, D. N. (2007). How Leaders Influence Employees' Innovative Behaviour. *European Journal of Innovation Management*, 10(1), 41-64.
- Haseesuk, S. (2022). Model of Teaching Management on the Concept of Understanding, Connecting, Develop for Banmuangkae School under the Buriram Primary Educational Service Area Office 4. *Journal of Social Innovation and Mass Communication Technology*, 5(2), 1-10.
- Higgins, J. M. (1995). *Innovate or Evaporate: Test & Improve Your Organization's IQ-Its Innovation Quotient*. New York: New Management Publishing Company.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lindegaard, S. (2009). *The Open Innovation Revolution: Essentials, Roadblocks and Leadership Skills*. New Jersey: Wiley.
- Marquardt, M. J. (2002). *Building the Learning Organization*. New York: McGraw-Hill.
- McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in Education: A Conceptual Introduction*. (5th ed.). New York: Longman.
- Ministry of Education. (2016). *Educational Development Plan of the Ministry of Education No. 12 (2017 - 2021)*. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.
- Moonsrikaew, N. (2020). *Developing a Program to Strengthen Innovative Leadership of Secondary School Administrators under the Office of Basic Education Commission*. (Doctoral Dissertation). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Neuman, M., & Simmons, W. (2000). Leadership for Student Learning. *Phi Delta Kappan*, 82(1), 9-12.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). *National Economic and Social Development Plan No. 12*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board.
- Patel, E. (2012). *The Essentials of School Leadership*. London: Paul Chapman.
- Pawabutra, Ch., Dungchatom, S., & Hansuri S. (2020). Technological Leadership Development Model for the School Administrators in the Digital Age. *Journal of Educational Administration and Leadership*, 9(33), 1-11.
- Pongsri, S. (2019). *The Effectiveness Supervision Model in Thai Instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand*. (Doctoral Dissertation). Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Runcharoen, T. (2014). *Professionalism in Organizing and Managing Education During the Second Round of Education Reform and the Third Round of External Evaluation*. (8th ed.). Bangkok: Khao Fang.

Srisa-ard, B. (2017). *Preliminary Research*. (10th ed.). Bangkok: Suviriyasan.

The Secondary Educational Service Area Office Kalasin. (2022). *Annual Action Plan for Fiscal Year 2022 (B.E. 2565)*. Kalasin: Secondary Educational Service Area Office Kalasin.

Wannasee, J. (2021). *Educational Management in the Digital Era*. Phitsanulok: Rattanasuwan Printing 3.

Yusuf, H. (2019). *Education Management in the Age of Digitality and Social Media: Exploring the Utilization of Digitality and Social Media to Improve the Management of Further Education from a Methodological Perspective*. (Master's Thesis). The University of Boston. USA.